

Project Lunchen op School in Amsterdam (LoS)

Waarom aandacht voor Lunchen op School?

In Nederland hebben schoolbesturen sinds schooljaar 2006/2007 de plicht te zorgen voor een kwalitatief goede voorziening als ouders willen dat hun kinderen de middagpauze op school doorbrengen (Wet Primair Onderwijs). Een school kan dit zelf verzorgen of kan dit uitbesteden aan een professionele organisatie. In het project Dagarrangementen & Combinatiefuncties (project D&C) is tussen 2006 en 2009 geëxperimenteerd met modellen van zelf organiseren of uitbesteden, maar na het project bleek dat de organisatie van dit deel van de schooldag over het algemeen nog steeds van onvoldoende kwaliteit is. Daarnaast is uit onderzoek van de Amsterdamse GGD op scholen in Osdorp gebleken dat de kwaliteit van wat kinderen aan eten en drinken meenemen nog wat te wensen over laat. Dit gegeven met de toenemende zorg om overgewicht bij Amsterdamse leerlingen vraagt om een aanpak die het project lunchen op school biedt: aansluiten op wat op scholen gebeurt en er voor te zorgen dat de kwaliteit van de middagpauze verbetert. Het project LoS wordt in opdracht van de GGD uitgevoerd.

Waarom draagt dit project bij aan de oplossing?

Op 9¹ basisscholen in Amsterdam wordt dit schooljaar geëxperimenteerd in de vorm van een gezonde lunch met aandachtspunten voor:

- gezond eten (aandacht voor het eten tijdens en na de lunch),
- een rustige plek buiten het eigen klaslokaal
- (verbeteren van) sociale vaardigheden (met mes en vork eten, converseren, oudere leerlingen helpen jongere leerlingen),
- het bereiken van ouders (betrokkenheid bij lunchen zelf en aandacht voor gezonde voeding).

Onder leiding van een coördinator maken vrijwilligers –meestal de overblijfmoeders- een gezonde lunch klaar (bereiden en serveren) en dragen zij er zorg voor dat de kinderen in rust hun lunch opeten. Opzet in het project is om binnen deze groep van vrijwilligers een toenemend deel herintredende vrouwen in gelegenheid te stellen een of meerdere opleidingsmodules te volgen om zo kennis van gezonde voeding te krijgen en goed toegerust zijn of worden voor dit (vrijwilligers)werk. Als zij op deze wijze verkregen certificaten voor deze modules krijgen kunnen ze met deze kwalificaties op de arbeidsmarkt toetreden in de horeca, de detailhandel, kinderopvang en zorg of welzijn.

Schoolteam en ouders (die immers zelf de kosten moeten betalen) kiezen allereerst hoe de lunch georganiseerd wordt; gaat de school de organisatie zelf doen of wordt het uitbesteed aan bijvoorbeeld een kinderopvangorganisatie? Voor steeds meer scholen blijkt het bezig zijn met de schoollunch een overgang te zijn naar het continuurooster waarbij alle leerlingen (in shifts) hun lunch op school opeten en zich daarna of daarvoor ontspannen door sport en spel op het speelplein. Een tweede essentiële keuze is of de school lunches gaat inkopen of de lunches zelf laat bereiden of dat leerlingen deze meenemen. Het ROC van Amsterdam heeft voor de pilot een serie trainingen ontwikkeld gericht om lunches op school te bereiden die aan kwaliteitseisen voldoen. Deze trainingen zijn tevens geschikt om via stapelen te leiden tot een MBO-2 diploma. In maart starten de trainingen.

¹ De scholen zijn: CC Einstein, St. Jan de Doper, Prof. Kraemer, Visser 't Hooft, 't Koggeschip (allen stadsdeel Nieuw West), Het Samenspel, Prof. van Houte BSO (stadsdeel Zuidoost), Amstelmeer (stadsdeel Noord), Spaarndammerhout (stadsdeel West)

Kosten en baten, financieel-niet-financieel

Een van de redenen voor schooldirecties om de middagpauze aan te pakken is de onrust die een slecht georganiseerde pauze met zich mee brengt. Kinderen komen dan 's middags druk terug in de klas en kunnen slecht het leerprogramma volgen. Leerkrachten hebben daar vervolgens veel last van. In feite kan er geen goede prestatie geleverd worden door de leerlingen, maar ook door de leerkracht. Dit zijn onzichtbare kosten.

Inmiddels wordt duidelijk welke inkomsten en uitgaven er per school zijn en wat de kosten voor een goed georganiseerde, gezonde lunch op school zijn. Het is niet makkelijk zonder subsidie een goede lunch aan te bieden, maar helemaal onmogelijk is het niet.

De financiële kosten van de middagpauze variëren per school, al naar gelang de keuze van het model, de duur van de middagpauze en de inzet van vrijwilligers. Na een half jaar experimenteren ziet het er naar uit dat met € 1,- aan ingrediënten per kind een goede gezonde lunch geboden kan worden. Dan blijft over de kosten voor lunchbereiding en –servering, toezicht op de leerlingen, en kosten voor opleiden van de vrijwilligers. Zomer 2011 zal naar aanleiding van het project Lunchen op School inzichtelijk zijn wat de kosten zijn van zes verschillende lunchmodellen.

Antoinette Kat, monitoring en evaluatie project LoS
Amsterdam, 25/02/2011